



Journalistförbundet utgår därför från att regeringen under behandlingen av utredningsförslaget till stärkt skydd för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden (SOU 2014:31) utformar kommande proposition på ett sätt som innebär att kravet i artikel 73.1.b MiFID blir till fullo uppfyllt.

### **Bakgrunden till förbundets ställningstagande**

#### **Förslaget till ny sekretessregel:**

Som nämnts ovan föreslår utredningen absolut sekretess för att skydda identiteten för den som i en anmälan om överträdelser ”pekas ut som ansvarig för överträdelsern.”

Grundprincipen för myndigheters arbete är offentlighet. Om det av olika skäl krävs en inskränkning i offentligheten regleras det framför allt i offentlighets- och sekretesslagen genom en sekretessbestämmelse. En sådan ny sekretessbestämmelse måste motiveras.

I den motiveringen ska ingå en intresseavvägning mellan å ena sidan intresset av att skydda - i det här fallet - identiteten för anmälda personer. Det andra intresset är att skydda allmänhetens insyn - i det här fallet - att de personer som agerar på värdepappersmarknaden utför sitt arbete enligt lagar och förordningar.

En sådan intresseavvägning har utredningen inte gjort.

Dessutom har inte utredningen motiverat varför man förordar absolut sekretess.

Journalistförbundet ställer sig också frågande till hur utredningen resonerar.

I kapitel 12.3.4 förklarar utredningen att sekretesskyddet för den som anmäls inte behöver gå längre än för uppgifter om den som trätt i affärsförbindelser eller liknande med ett institut. Utredningen hänvisar där till offentlighets- och sekretesslagen 30:4, p1. Där gäller omvänt skaderekvisit, det vill säga presumptionen är sekretess, men den ska prövas.

Sedan föreslår utredningen några meningar längre ned absolut sekretess när det gäller skyddet för anmäld person utan att motivera varför det ska vara en skillnad mot det tidigare resonemanget.

Eftersom en sådan motivering saknas avstyrker Journalistförbundet förslaget och förordar sekretess med rakt skaderekvisit.

Vi hänvisar till vårt remissyttrande över ”Värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, Ds 2015:2”.

I den utredningen föreslog utredningen ett omvänt skaderekvisit. I vårt yttrande förslår vi ett rakt skaderekvisit:

”Journalistförbundet anser emellertid att allmänhetens intresse till insyn över tillsynsmyndigheternas verksamhet behöver tillgodoses även om en anmälan inte leder till åtal. En anmälan kan visa på allvarliga missförhållanden, även om de i sig inte är olagliga.

Många är idag dessutom beroende av hur värdepapperscentraler och andra aktörer inom finansmarknadsområdet sköter sin verksamhet. I utredningen påpekas att ”förordningens krav på identitetsskydd för den som pekas ut är motiverat av integritetsskäl.”<sup>1</sup> Syftet för medborgarnas insyn är dock inte att ”hänga ut” enskilda medarbetare, utan mer vilka företag eller aktörer de anmälda representerar. ”

Vi anser att samma motivering kan gälla tillsyn över värdepappersmarknaden.

### **Skyddet för visselblåsare**

EU direktivet MiFID II kräver ”lämpligt skydd av anställda vid finansiella institut som rapporterar överträdelser som begåtts inom finansinstitutet mot åtminstone repressalier, diskriminering och andra former av missgynnande behandling.”<sup>2</sup>

Utredningen fastslår i sin sammanfattning att direktivets krav ”omfattas av gällande rätt” och hänvisar dels till lagen om anställningsskydd, dels till den så kallade visselblåsarutredningen.<sup>3</sup>

Journalistförbundet vill dock påpeka att det inte finns någon absolut rätt för anställda inom privata sektorn att direkt vända sig till myndigheter med anmälan om överträdelser. Enligt praxis i Arbetsdomstolen ska eventuella felaktigheter alltid först framföras till arbetsgivaren. Det kan naturligtvis innebära att många överträdelser aldrig kommer till tillsynsmyndigheternas kännedom eftersom de kan stanna på vägen.

Det är alltså tveksamt om Sverige uppfyller direktivets krav i denna del.

Utredningen hänvisar också till utredningen om stärkt skydd för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden. Där föreslås ett stärkt skydd mot repressalier eller annat missgynnande mot den som anmäler överträdelser eller andra missförhållanden.

Journalistförbundet vill dock påpeka att detta ännu så länge endast är ett förslag, som delvis fått mycket hård kritik från flertalet remissinstanser. Dessutom omfattar den föreslagna författningstexten dels bara allvarliga missförhållanden,

---

<sup>1</sup> Ds 2015:2, sid 207

<sup>2</sup> MiFID, 2014/65/EU, artikel 73.1.b

<sup>3</sup> SOU 2015:2, sid 523

dels är huvudregeln att dessa missförhållanden i första hand ska rapporteras internt inom företaget.

Vi utgår därför från att en kommande proposition kring nämnda utredningsförslag innebär en förstärkning av skyddet för anställda som påtalar överträdelser. Det kan exempelvis ske genom att huvudregeln ska vara att missförhållanden och överträdelser i första hand ska anmälas till berörd tillsynsmyndighet.

Det bästa alternativet är dock att rätten att meddela och offentliggöra uppgifter (meddelarskyddet) ska omfatta alla anställda förenat med det skydd mot repressalier som idag finns för offentligt anställda. En sådan regel är till gagn för samhället genom att missförhållanden uppdagas. Det är inte minst viktigt inom värdepappersmarknaden som omsätter stora belopp och som berör många personers ekonomi. Samtidigt skyddas uppgiftslämnaren genom repressalieförbudet.

Journalistförbundet förordar därför en sådan lösning istället för förslaget om skydd för visselblåsare.

Med vänlig hälsning  
SVENSKA JOURNALISTFÖRBUNDET

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'JN' followed by a horizontal line.

Jonas Nordling  
Förbundsordförande